

v./ Kammerherre Hereford, Anni Søndergaard, mail: kammerherre@kammerherre.dk

Har Hereford et økonomisk potentiale i genet for Mælk?

På seneste avlssdag kom genet for Mælk ind som prioritet 3. Vigtigst var en levende kalv og dernæst kælvningen, en let født kalv. Denne artikel belyser et økonomisk potentiale på 500 - 800 kr. ved fokus på Mælk.

Herudover er vi en kødkvægsrace, så en god økonomi på slagteafregningen er vigtig, og en god klassificering giver 2-300kr mere i indtægt, forskel mellem en klassificering på 8 eller 10, mens en klassificering på 7 er uden kødkvægstillæg og dermed 1-1,50 kr mindre pr. kg. Læs evt. Juli 2016 bladet vores artikel med fokus på klassificering. Seneste nye merpris koncept for hereford er fantastisk og her skal alle leverandører værne om konceptet (veje/måle), så vi ikke mister merpris aftalen.

En avlsparemer mere generelt for hereford er deres rolige temperament, det står heller ikke til diskussion, selvom der ikke er økonomi i dette gen. Men pas på det, vi kan godt nævne et par sædtyre.

I klub Nord har vi ofte emner, hvor økonomien er vigtigst. Citat: "Vi skal have de sidste 500kr med fra slagteriet - forskellen mellem en klasse 7 og 10 ". Alle herefordmedlemmer kan ikke sælge avlsdyr og leve af dyrskuepræmier, så der skal være en økonomi i hereford, så hereford er interessant som produktionsdyr. På seneste møde nævnte jeg kort, at mælk kan give 800kr mere i overskud pr. slagtekalv.

I en sommer som denne uden regn i flere måneder og stort set ingen græs, så kan effekten af at avle på masser af mælk ses. Selvom koens ribben begyndte at blive synlige, så var kalvene i fortsat flot huld og vækst. Køerne malkede godt men lidt af kroppen, enkelte køer malkede super godt, trods lidt græs i en 3 måneders periode uden regn. Mælk betyder meget i naturpleje. Vejes kalvene ind fra naturpleje, så vil der formentlig også være 100kg i forskel mellem den bedste og ringeste kalv.

Vi har vejet de første 4 kalve, 2 kvier på 304 og 349kg, samt 2 tyre på 306 og 364kg i 200 dags vægt og uden brug af kalveskjul. De 4 vægte viser også, at i vores besætning er der stor forskel på vores køers egenskab for mælk. Dette er generelt indenfor hereford. Senere har vi vejet 2 tyre ind på 375 og 376 kg. En ko, der fravæner 300kg er godt, er vi over 350kg så er det her super godt og som jeg har skrevet tidligere, så er vægtene uden brug af kalveskjul. Købes avlsdyr i en besætning med kalveskjul, så forventer vi højere 200 dags vægte og det samme gælder ET-kalves vægte. Men vigtigst er at få lov at vælge avlstyre, som en af de første købere af årets årgang.

En ko der fravæner 375kg giver ca. 1700g i daglig tilvækst, lidt over eller under afhængig af kalvens fødselsvægt.

For at få flere tal på hvorledes hereford er på mælk generelt, så samlede jeg vægte ind fra 16 køer med kalv fra 2 dyrskuer i år, Roskilde og Herning. Ud fra kalvenes vægte, udregnede jeg tilvækst på kalvene. Kalvene viste en meget stor forskel i tilvækst, fra 915g som laveste tilvækst og op til en enkelt på 1797g daglig tilvækst. Gennemsnittet var 1250g på 16 kalve, heraf 2 kalve på over 1700g, og dermed trækker disse 2 gennemsnittet op med ca. 100g. Jeg satte alle kalvenes fødselsvægt til samme vægt, 37kg.

Forskellen er 500g mellem gennemsnittet på 1250 g og op til højeste tilvækst på 1750 g. 500 g i daglig tilvækst i 200 dage giver 100 kg. Det betyder, at har du en ko, der malker godt, så er der 100 kg mere i fravænningsvægt og 100 kg, som du ikke skal bruge 4-5 Fe pr. kg i foder. Hvad koster 100 kg i foder? Med en foderpris på 1,60 kr pr. Fe, så er det $1,60 \text{ kr} * 5 * 100 = 800 \text{ kr}$. Op til 800kr mindre i foderudgifter på en kalv med høj fravænningsvægt pga. en mor der malker blandt de bedste. (prisen i år for foder kan være fra

1,30kr hvis hjemmeavlet og op til 1,80kr for indkøbt foder jf. Jørn Bloch). 800kr lyder måske af lidt, men der var 16 kalve i Herning og Roskilde. Hvis disse 16 kalve gik i en produktionsbesætning til slagting, så skulle der årligt bruges 12800kr mere til foderudgifter end hvis alle 16 kalve havde 1750g i daglig tilvækst, ens med de 2 bedste.

Jeg ser, at Hereford har et økonomisk potentiale i at avle på mere mælk i vores køer. Dyrskuedyrene som burde være de bedste køer, viser at vi generelt ikke avler efter mælk, da dyrskuedyrene havde et økonomisk potentiale på 800kr pr. dyr udregnet ud fra gennemsnits tilvæksten. Når dyrskue køer maler så forskelligt, så er der helt sikkert også køer i naturpleje, som kunne malke bedre, hvis de er af de bedste gener for mælk. Vi kan ikke direkte sammenligne gener for mælk på tværs af besætninger, men der kan sammenlignes i egen besætning, hvor køerne går under de samme forhold. Men jeg vil tillade at sammenligne dyrskuedyr, da de forventes gå på gode græsmarker eller tilskudsfodret op til dyrskuet.

Årsagen til vores salg til England i 2017 er ud over de seneste års fokus på økonomien i gode afregninger, også resultatet af vores fokus på Mælk. Kalvene efter Nordbæk Kenan i 2017 var rigtig flotte. Vi mødte Andrew fra Coley besætningen på landsskuet her i 2018 og hans kommentar til vores dyr i England var ganske kort "a lot of milk".

I seneste Kødkvægsblad nævner Martin Skamris, Lophave Hereford, at der kunne ønskes mere mælk på køerne. Et par andre herefordavlere, der også har Angus, har nævnt det samme, da Angus er bedre på mælk.

Gode moder-egenskaber og køer med masser af mælk giver livskraftige kalve i de første uger og på bundlinjen ved produktion af slagtekalve med høj fravænningsvægt, et højere overskud pga. lavere foderudgifter.

I gennem de 35 år vi har haft hereford, har vi fået meget mælk ind i vores besætning ved hvert år at vælge en avlstyr fra egen besætning, valgt en tyr på en af de 2-3 bedste køer i besætningen på mælk. Mælk vurderer vi alene ud fra 200 dags vægten. At vi hvert år kan vælge en avlstyr fra egen besætning står ikke alene. Der skal og har samme år være kalve efter inseminering eller indkøbte kalve/avlstyre med nye gener, for at der er sammenligning til eget avl og sikring af avlsfremgang. Vi bruger ikke egne tyre for enhver pris, de skal være blandt besætningens 2-3 bedste tyre kalve. Indkøb af ny avlstyr er også med blik for koens stamtavle, hvorledes hun har fravænnet afkom, kalven og tidligere søskende. Det leder hen på vigtigheden af at der vejes og at tallene er tilgængelige i avlsarbejdet. Vi køber kun avlstyre i besætninger, som registrer 200 dags vægt (ved vejning eller mål er underordnet).

Svenske stamtavler er mere informerende. Hvis vi skal have samme information om vejetal ved indkøb af en ny avlstyr ens med svenskerne, så skal vi også bede om moderens, mormors og oldemors stamtavle.

På besætningsoversigten kan man sammenligne sine egne 200 dags vægte med landsgennemsnittet. I landsgennemsnittet findes vejning med og uden kalveskjul, samt ET-kalve på malkekøer, det vil man aldrig kunne opsplitte. Men et ønske kunne være en opdeling af køerne, så 1. kalvs køer og øvrige opdeles. 1. kalvs køer kommer aldrig til at malke og fravænne en kalv ens med en super 3. kalvs ko.

Regnearket med beregningerne af dyrskue-kalvenes tilvækst fra Herning og Roskilde er sendt til avlsudvalget.

3 billeder med "gode køer på mælk.

"gode køer på mælk kan ofte spottes på kalven. Dette billede sendte Kirstein Munk til os, og spurgte om kalven ikke skulle være vores næste avlstyr. Billedet er Vokslev Lemmy og den fik en 200 dags vægt på 360kg. Vokslev Lemmy er far til 2 stk 2018 kalve på 375 kg i 200 dags vægt."